

זמנין דאכיל אוכלין טמאין כולי –

Sometimes when he eats impure foods, etc.

Overview

The פוסל תרומה explains¹ the reason why האוכל אוכל שני and is גזירה differentiate between this and another previous גזירה. he touches it.

אומר רבינו תם דפסול גוייה² הנזכרת בכל מקום דאמרינן (בעירובין פרק ח' דף פב,ב ושם) -

The ר"ת states - פסול הגוייה, which is mentioned 'everywhere', as the משנה states -

וחצי חציה לפסול את הגוייה דהיינו שיעור שני ביצים ולמאן דאמר ביצה ומחצה³ -

And half of a half (a quarter) of מזון שתי סעודות (of eating טמאין) is required to disqualify the person from eating תרומה, which (חצי חציה) is either the equivalent of two eggs, and according to another who says an egg and a half; this הגוייה, which is mentioned elsewhere -

לאו היינו גזירה דהכא דמהך טעמא דהכא⁴ אפילו כביצה פסול -

Is not this גזירה mentioned here of the דבר י"ח, for on account of the reason given here, even if one ate שני the size of an egg he is פסול and is תרומה by touching it -

אלא פסול גוייה גזירה קדמוניות היתה וגזרו שלא יהיו באים לטעות ולומר -

But rather the גזירה was a previous גזירה, and they made this גזירה so that people should not come to this following mistake and assume -

כמו שמותר לאכול תרומה אחר אוכלים טמאין -

That just as it is permitted to eat תרומה after eating טמאים; one is permitted to do so, because eating טמאים does not make a person טמא מה"ת -

אף על פי שנוגע התרומה באוכלין טמאין שבמעיו -

Even though the תרומה is touching the טמאין in his intestines, so therefore they may mistakenly assume that it is -

כך מותר להגיע תרומה לאוכלין טמאין מבחוץ -

Similarly permitted to have תרומה touch טמאין outside the body, which in fact is not so, for even an אוכל שני if it comes into contact with it -

ולכך גזרו דהאוכל אוכלין טמאים כחצי פרס שיהא גופו נפסל מלאכול בתרומה -

¹ See (also) TIE footnote # 3. ד"ה והשוותה יג,ב תוס' יג,ב ד"ה והשוותה.

² תרומה כהנים (literally the disqualification of the body) refers to the prohibition of certain כהנים from eating גוייה.

³ There is a dispute there in פג,א whether עירובין ביצה חציה is two ביצים (the views of ר' יהודה ור' יוסי) or ביצה ומחצה (the view of ר' יוחנן בן ברוקה). A פרס is half of סעודות מזון ב' and חצי פרס is what the משנה means when it states חציה חציה.

⁴ See footnote # 1. The concern here is that the אוכל שני will touch the תרומה in his mouth; if that happens the משקין will become טמא even if there is (only) a כביצה אוכלין in his mouth; we do not require a מחצה. Food can only be טמא if it is the size of a ביצה.

So therefore, in order to prevent this mistaken assumption, they decreed that one who eats a פרס of חצי מאין, that his body should be disqualified from eating תרומה afterwards⁵, until he is טובל, etc. -

אבל על ידי מגע לא גזרו⁶ -

However, they did not decree that he may not touch תרומה, they only forbade eating תרומה in that original גזירה –

כביצה explains why this גזירה קדמוניות was only for a חצי פרס but not for a כביצה:

ודוקא כחצי פרס אבל כביצה ליכא למטעי⁷ שנשאר בין השיניים ונחסר קודם שיגיע למעיו -

And the גזירה was only for a חצי פרס, since by eating a כביצה, the previously mentioned mistake cannot be made, since some of the אוכלים טמאים that he ate remains in his mouth between his teeth and it is lacking the שיעור of a כביצה before the אוכלין טמאין reach his intestines. This explains why there was no גזירה by a כביצה, but why was there no גזירה, by slightly more than a כביצה. So תוספות explains -

וכיון דאפקי מכביצה⁸ אוקמי אחצי פרס⁹ -

That since the גזירה is removed from a כביצה, they established it by a חצי פרס -

אבל גזירה דהכא גזרו שיפסול אף למגע ואף בכביצה משום טעמא דמפרש¹⁰ -

However the גזירה here was that they were גזרו that the one who ate a כביצה of חצי פרס should be פסול even to touch תרומה (not only not to eat it) and the rule is even if he ate only a כביצה because of the reason given –

י"ח דבר of the גזירה of פסול גוייה is different from our גזירה of תוספות proves that the

תדע¹¹ דגזירה קדמוניות היתה דביומא בפרק בתרא (דף פב, ושם) -

- מסכת יומא of פרק the last, גזירה קדמוניות was a פסול גוייה You can know that

⁵ There is therefore no more a situation where תרומה and אוכלין טמאין touch in the stomach, since they are not permitted to be eaten one after the other.

⁶ There was no need to be מגע ע"י גזר, since the source of the mistake has been eliminated by prohibiting them to eat אוכלין טמאים after eating תרומה.

⁷ אוכלין cannot be מטמא unless they are the size of a ביצה. The initial concern was that just like one is permitted to have the תרומה touch the אוכלין טמאין in his stomach, they may think that אוכלין טמאין may also touch the תרומה outside the body. However if he ate אוכלין טמאין the size of a כביצה then by the time it reaches his stomach there is less than a כביצה of food since some it remains ב"ה השיניים, Therefore people will understand that the reason he may eat a כביצה of אוכלין טמאין is because it will not be a כביצה when the תרומה touches it in his stomach; however they will not assume that one may have אוכלין טמאין the size of a כביצה touch תרומה for then it will certainly be מטמא. We are not concerned that they will allow אוכלין טמאין which are less than a כביצה touch תרומה, for indeed then it will not be מטמא.

⁸ There can be no גזירה by a כביצה (as explained in footnote # 7).

⁹ A חצי פרס is (presumably) the next (fixed) size larger than a כביצה.

¹⁰ The reason given is that we are concerned that they will touch in his mouth, and in his mouth there will be an אוכלין. See 'Thinking it over' # 2 & 3.

¹¹ וריב"א מפרש דפסול גוייה היינו גזירה דהכא ולא גזר אכביצה לפי שאין אדם צמא לשותות עד שיאכל חצי פרס, writes; תוספות ישנים ומשקין טמאים שצריך לרביעית משום דמדאורייתא לא מטמו אחרים אלא ברביעית כפיר"ת (בפסחים יד, א תוד"ה דאיכא).

סלקא דעתן למימר דפסול גויה דאורייתא -

The **initially assumed that פסול גוייה is מן התורה**, but if we say that פסול גוייה is identical with the **האוכל אוכל שני** of גזירת י"ה דבר -

ובי"ח דבר היו כולם בקיאים ואיך היו טועים לומר דהיא דאורייתא¹² דאם¹³ כן חסר להו:

For all of the אמוראים were well versed with the י"ח דבר, so how could they mistakenly assume that it is דאורייתא, (and also) for then the י"ח דבר will be lacking; there will only be **י"ז דבר**! This proves that פסול גוייה is separate from **האוכל אוכל שני**.

Summary

אוכלין טמאין of חצי פרס is only for eating תרומה and only if he ate a **פסול גוייה**, while כביצה אוכלין of חצי פרס is even to touch תרומה and even if he ate only a **פסול גוייה**. טמאין.

Thinking it over

1. It would seem that after there was the גזירה of the י"ח דבר that **האוכל אוכל שני** is obsolete (for it is included and superseded by the new גזירה). Why therefore would רבי mention it in the משניות?¹⁴

2. What would be the ruling if he did not eat the כביצה of חצי פרס in one time but rather ate it slowly בכדי אכילת פרס so he never had a כביצה אוכלין in his mouth at one time?¹⁵

3. **כביצה** is seemingly only explaining why here the גזירה is even by a **כביצה**,¹⁶ however why were they גוזר a פסול even¹⁷ by **מגע**?¹⁸

¹² So if פסול הגוייה is one of the י"ח דבר how could they even assume that it is דאורייתא.

¹³ See רנשבורג that according to ר"ב ד"ה חצי, יומא פ, ב ד"ה חצי, **ועוד** דא"כ חסר וכו' the גירסא should be.

¹⁴ See רש"י.

¹⁵ See מגדים חדשים.

¹⁶ See footnote # 10.

¹⁷ Seemingly if they would be גוזר that it cannot be eaten together (and not be **מגע**), it will not come that he would have אוכלין טמאין and תרומה in his mouth at the same time!

¹⁸ See פני אברהם בגמ' בד"ה גמרא ושקיל.